

Toiminnan kuvaus

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus huolehtii sopijakuntiensa ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun tehtävistä asiakkaidensa ja ympäristön parhaaksi tuottaen laadukkaita, taloudellisia ja tasapuolisia palveluita.

Strategian toteuttaminen

Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta hyväksyi kesäkuussa 2019 ympäristökeskuksen strategisen tavoiteohjelman suunnitelmakaudelle 2020–2023. Ohjelma tukeutuu ympäristökeskuksen sopijakuntien kaupunki- ja kuntastrategioihin. Sen keskeisiä päämääriä ovat:

- hyvä ympäristön tila; ja
- hyvä palveluiden laatu.

Molempien päämäärien alle on asetettu yhteensä kahdeksan suunnittelukauden tavoitetta, joita ympäristölautakunnan päätöksen mukaan voidaan vuosien 2020–2023 palvelusuunnitelmia laadittaessa täydentää niitä tukevilla ja ajankohtaisilla muilla vuositavoitteilla, jotka eivät kuitenkaan väärrä tavoiteohjelman toteutumista.

Suunnitelmakauden 2020–2023 tavoitteita ovat:

- ympäristönsuojeluviranomaisen valvonnan vaikuttavuuden lisääminen kasvattamalla valvontaohjelman toteutumisaste 70 %:sta 90 %:iin
- säilyttää riskiperusteisen elintarvikevalvonnan kattavuus 100 %:ssa ja kasvattaa terveydensuojelulain mukaisen valvonnan kattavuus 80 %:sta 90 %:iin
- parantaa valuma-aluekunnostuksella sekä muilla vesiensuojelutoimilla Tuusulanjärven,

- Valkjärven ja Kilpijärven ekologinen tila vähintään tasolle tyydyttävä
- kasvattaa kuntien palvelukiinteistöjen käyttäjiä ja kiinteistöhoitajista muodostuva KUUMA-kuntien ekotukihenkilöiden verkosto 160 henkilöstä 170 henkilöön (tavoitetta laskettu 80 sopijakuntien ekotukihenkilöön Kuuma-kuntien rahoittaman ilmastohankkeen päätyttyä)
- lyhentää ympäristö- ja maa-aineslupien käsittelyaika 16 kuukaudesta kahdeksaan kuukauteen
- jatkaa kiinteätä yhteistyötä sopijakuntien sisäilmatyöryhmissä sekä järjestää vuosittain yhteistyöpalaverit sopijakuntien tilapalveluiden kanssa
- yhdenmukaistaa ympäristökeskuksen toiminta-alueen kunnalliset eläinlääkäripalvelut perustamalla yhteisvastaanoton
- tehostaa ammattimaisen ja laajamittaisen toiminnan riskiperusteista ja suunnitelmallista eläinsuojeluvalvontaa.

Strategisen tavoiteohjelman toteutumista arvioidaan vuosittain ympäristökeskuksen tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yhteydessä.

Keskeiset muutokset toiminnassa vuonna 2023

Ympäristökeskus jatkaa sopijakuntiensa vesienhoidon tehostamista tavoitteenaan vesistöjen hyvä ekologinen tila. Sen saavuttamiseksi ympäristökeskus jatkaa ja kehittää aloittamaansa järvien valuma-aluekunnostusta yhteistyössä alueen viljelijöiden ja muiden toimijoiden kanssa. Toiminta keskittyy Tuusulan ja Järvenpään osalta Tuusulanjärven valuma-alueelle, Nurmijärven osalta Valkjärvelle ja Mäntsälän osalta Isojärven ja Kilpijärven valuma-alueille. Valuma-aluekunnostuksia ja järvillä tehtäviä toi-

menpiteitä tehdään tiiviissä yhteistyössä sopijakuntien ja muiden kumppaneiden kanssa ja hankkeille pyritään saamaan myös ulkopuolista rahoitusta.

Eläinlääkärien yhteisvastaanoton toiminta Tuusulassa osoitteessa Majavantie 10 käynnistyy vuoden 2023 alkuun mennessä. Yhteisvastaanoton perustamisella tavoitellaan tasalaatuisia lakisääteistä palvelua ja työntekijöiden mahdollisuutta turvalliseen ja työn kehittämistä tukevaan työyhteisöön. Yhteisvastaanoton perustamisen myötä osalla vanhoista

asiakkaista asiointimatka kasvaa 20–30 kilometriä, joten on epävarmaa jatkavatko he kunnaneläinlääkärillä asioimista vai vaihtavatko lähempänä toimiin yksityisiin palveluihin. Jos asiakkaiden kotikuntien suhdeluvut palvelun sijainnin vuoksi jatkossa muuttuvat, tulevat myös kuntien eläinlääkäripalveluista maksamat yhteistoimintakorvaukset muuttu-

Riskiarvio

Ympäristönsuojeluviranomaisen valvontaohjelman toteutumisasteeseen sekä ympäristö- ja maa-ainelupien käsittelyaikoihin vaikuttavat tarve ennalta suunnittelelmattomalle valvonnalle sekä muut viireille tulevat asiat, joita ei ole voitu ennakoita. Riskeihin pyritään varautumaan tehtävänjaolla sekä työtehtävien priorisoinnilla.

Eläinlääkärien yhteisvastaanoton perustaminen Tuusulaan on merkittävä muutos kunnallisen eläinlääkäripalvelun uudistamiseksi toimialueella ja siihen sisältyy sekä taloudellisia että toiminnallisia riskejä, mutta myös mahdollisuuksia. Riskejä pyritään minimoimaan mm. tukeutumalla Tuusulan tilakeskuksen asiantuntemukseen tila-asioissa ja Keski-Uudenmaan työterveyden osaamiseen työntekijöiden

Henkilöstösuunnitelma 2023–2027

Ympäristökeskuksen tulee aluehallintoviraston arviokäynnin raportin (28.10.2022) perusteella lisätä eläinsuojelulain mukaisten tehtävien resursointia, sillä yksi valvontaeläinlääkäri ei kykene huolehtimaan koko toimialueen eläinsuojelulain mukaisista tehtävistä. Sen vuoksi perustetaan uusi valvontaeläinlääkärin virka, jolla ei kuitenkaan ole kunnille kustannusvaikutuksia, sillä valtio maksaa eläinsuojelun kustannukset takaisin täysimääräisesti.

Määräaikainen eläinlääkärin osa-aikainen (40 %) virka on perustettu vuonna 2020 vuosiksi 2021–2022 lakisääteisen päivystyksen järjestämiseksi. Päivystyksen järjestämisen velvoite ei ole poistunut ja talousarviossa varaudutaan päivystyksen varmistamiseen joko osa-aikaisen viran täytön jatkamisella tai järjestämällä töitä uudelleen. Asian ratkaisu varmistuu vuoden 2022 aikana ja mahdollisuuksien mukaan talousarviota muokataan syntyvän ratkaisun perusteella. Mahdollinen yhteistyö Hyvinkään kanssa eläinlääkäripäivystyksessä saattaa helpottaa

maan samassa suhteessa. Tämä vaikutus näkyy aikaisintaan vuoden 2023 tilinpäätöksessä ja vuoden 2024 talouden suunnittelussa.

Ympäristökeskus tehostaa lakisääteistä eläinsuojelutoimintaa, mihin keskuksen resurssit ovat tähän asti olleet liian pienet.

muutosvalmennuksen toteuttamisessa. Lisäksi tilaan muuttavan henkilöstön asiantuntemusta on hyödynnetty tilan suunnittelussa alusta asti.

Tiedon ja osaamisen siirron varmistaminen avainhenkilöiden eläköityessä tai vaihtaessa työpaikkaa on tärkeää toiminnallisten riskien minimoinnin kannalta ja siihen pyritään ympäristökeskuksessa kiinnittämään huomiota. Myös joidenkin tehtävien työnjakoa tai sijaisuusjärjestelyjä on tarpeen kehittää siten, että kaikkia tehtäviä pystyy tarvittaessa joku sijaistamaan. Tämä on tarpeen myös koronavirusepidemian uusiutumiseen tai muuhun vastaavaan pitkäaikaiseen häiriötilanteeseen valmistautumisessa.

eläinlääkäripäivystyksen järjestämistä jo vuonna 2023.

Hyvinkään kaupungin kanssa on käyty alustavia keskusteluja ympäristöterveyden palveluiden tuottamisesta esimerkiksi ostopalvelusopimuksella Hyvinkään kaupungille vuodesta 2024 alkaen. Jos yhteistyö toteutuu, siirtyy Hyvinkäältä vanhoina työntekijöinä mahdollisesti jopa 8 henkilöä. Ympäristöterveys kokonaisuudessaan on siirtymässä tähänastisen tiedon mukaan kokonaisuudessaan hyvinvointialueiden hoidettavaksi vuoden 2026 alusta.

Ympäristökeskuksen henkilöstöstä eläköityy tarkastelujaksolla muutama henkilö, ja töiden ja tehtävien uudelleenjärjestelyä sekä rekrytointitarvetta pohditaan kunkin eläköitymisen kohdalla erikseen. Samalla varaudutaan mahdollisiin muutoksiin, joista suurimpana koko ympäristöterveyden mahdollinen siirtyminen hyvinvointialueen hoidettavaksi vuonna 2026. Sopijakunnista Kerava kuuluu eri hyvinvointi-

alueeseen kuin muut kunnat, joten harkittavaksi tulee onko tarkoituksenmukaista palkata uusia teki-
jöitä tarkastelujaksolla mahdollisesti eläköityvien,
terveys- ja elintarviketarkastajien tilalle.

Talous- ja toimintasuunnitelma 2023–2027

KESKI-UUDENMAAN YMPÄRISTÖKESKUS

Palvelualue

Vastuuhenkilö: ympäristökeskuksen johtaja Leena Sjöblom

Suunnitelmakauden 2020–2023 tavoitteet

Keski-Uudenmaan ympäristölautakunnan hyväksymässä ympäristökeskuksen strategisessa tavoiteohjelmassa on asetettu seuraavat suunnittelukauden 2020–2023 tavoitteet:

Hyvä ympäristön tila			
Tavoite	Lähtötaso 2018	Välitavoite 2021	Tavoitetaso 2023
Ympäristönsuojeluviranomaisen valvonta on vaikuttavaa.	Ympäristönsuojeluviranomaisen valvontaohjelman toteutumisaste 70 %.	Valvontaohjelman toteutumisaste on yli 80 %.	Valvontaohjelman toteutumisaste on yli 90 %.
Elintarvike- ja terveysvalvonta ovat riskiperusteista ja kattavaa.	1. Elintarvikevalvonnan kattavuus on 100 %. 2. Terveystensuojelulain mukaisen valvonnan kattavuus on 80 %.	1. Elintarvikevalvonnan kattavuus on 100 %. 2. Terveystensuojelulain mukaisen valvonnan kattavuus on 85 %.	1. Elintarvikevalvonnan kattavuus on 100 %. 2. Terveystensuojelulain mukaisen valvonnan kattavuus on 90 %.
Tuusulanjärven, Kilpijärven ja Valkjärven hyvä ekologinen tila vuonna 2027.	Vesistöjen tila on välttävä tai tyydyttävä. Tuusulanjärvellä on käynnissä kunnostushanke, mutta Kilpijärvellä ja Valkjärvellä ei ole kunnostussuunnitelmia.	Järvien valuma-alueilla ovat käynnissä kunnostushankkeet, joita toteutetaan yhteistyössä valuma-alueiden viljelijöiden ja asukkaiden kanssa.	Järvien ekologinen tila on parantunut ja on vähintään tasolla tyydyttävä.
Keski-Uudenmaan kunnissa on ilmastonsuojelua tukeva ekotukihenkilöverkosto.	Keski-Uudenmaan kunnissa on noin 80 henkilön ekotukiverkosto, joka koostuu kuntien palvelukiinteistöjen käyttäjistä ja kiinteistöhoitajista.	Ekotukihenkilöverkosto säilyy ja sitä täydennetään kouluttamalla.	Keski-Uudenmaan kunnissa toimii noin 80 ekotukihenkilön aktiivinen verkosto.
Hyvä palveluiden laatu			
Tavoite	Lähtötaso 2018	Välitavoite 2021	Tavoitetaso 2023
Sujuvat ympäristö- ja maaineslupalvelut.	Lupien keskimääräinen käsittelyaika on 16 kuukautta.	Lupien keskimääräinen käsittelyaika on 12 kuukautta.	Lupien keskimääräinen käsittelyaika on 8 kuukautta.
Sisäilmaprosesseja kehitetään yhteistyössä sopijakuntien kanssa.	1. Terveysvalvonta osallistuu kaikissa sopijakunnissa sisäilmatyöryhmiin. 2. Kuntien tilapalveluiden kanssa ei järjestetä yhteistyöpalavereita.	1. Terveysvalvonta osallistuu kaikissa sopijakunnissa sisäilmatyöryhmiin. 2. Kuntien tilapalveluiden kanssa järjestetään vuosittain yhteistyöpalaveri.	1. Terveysvalvonta osallistuu kaikissa sopijakunnissa sisäilmatyöryhmiin. 2. Kuntien tilapalveluiden kanssa vuosittain järjestettävä yhteistyöpalaveri on vakiintunut käytäntö.

Kunnalliset eläinlääkäripalvelut ovat seudullisesti mahdollisimman yhdenmukaiset.	Ympäristökeskuksella on toiminta-alueellaan kolme erillistä vastaanottoa, minkä lisäksi Mäntsälän eläinlääkäripalvelut hankitaan ostopalveluna.	Yhteisvastaanoton suunnittelu on käynnissä.	Ympäristökeskuksen toiminta-alueella on yhteisvastaanotto.
Ammattimaisen ja laajamittaisen toiminnan eläinsuojeluvalvonta on riskiperusteista ja suunnitelmallista.	Ammattimaisen ja laajamittaisen toiminnan eläinsuojeluvalvonta on riskiperusteista ja suunnitelmallista	Ammattimaisen toiminnan eläinsuojeluvalvonta on suunnitelmallista ja sen toteutumista arvioidaan vuosittain.	Ammattimaisen toiminnan eläinsuojeluvalvonta on suunnitelmallista ja riittävää.

Tavoitteet 2023

1. Ympäristönsuojeluviranomaisen valvonta on vaikuttavaa.

*Ympäristönsuojeluviranomaisen säännöllinen valvonta kohdennetaan vuosille 2021–2023 tehdyn valvontasuunnitelman mukaisesti. Riskiperusteista tarkastustiheyttä on ollut tarve kasvat-
taa, mikä vaikuttaa vuosittain tehtävien tarkastusten kokonaismäärään. Suunnitellun valvonnan toteutumisasteen tulee pysyä hyvänä.*

Mittari:

- Valvontasuunnitelman toteutumisaste on vähintään 80 % ja säännöllistä valvontaa tehostetaan, jotta vuodelle 2023 asetettu tavoite yli 90 % toteutumisaste voidaan saavuttaa.

Vastuutaho:

- ympäristövalvontapäällikkö

2. Elintarvike- ja terveysvalvonta ovat riskiperusteista ja kattavaa.

Mittari:

- Elintarvikevalvonnan suunnitelmallisen valvonnan kohteista 50 % on tarkastettu vuoden 2023 aikana ja suunnitelmallisen terveydensuojeluvalvonnan kohteista 33 % on tarkastettu vuoden 2023 aikana. Tällöin saavutetaan 100% kattavuus eli kaikki säännöllisen valvonnan kohteet, jotka valvontasuunnitelman mukaan tulisi tarkastaa, tarkastetaan vuonna 2023

Vastuutaho:

- terveysvalvonnan päällikkö

3. Tuusulanjärven, Kilpijärven ja Valkjärven hyvä ekologinen tila vuonna 2027.

Mittari:

- Kilpijärven ja Valkjärven valuma-alueille on laadittu kunnostussuunnitelmat ja haettu hankerahoitusta. Toimenpiteet järvillä ja valuma-alueilla ovat käynnissä. Tuusulanjärven kunnostushanke on laajentunut järven valuma-alueella tehtäviin vesiensuojelutoimiin.

Vastuutaho:

- ympäristönsuojelupäällikkö

4. Keski-Uudenmaan kunnissa on ilmastonsuojelua tukeva ekotukiverkosto.

Mittari:

- Ympäristökeskuksen sopijakunnissa säilyvä hintaan nykyinen ekotukiverkosto (vähintään noin 80 henkilöä), joka edistää kuntien ympäristökasvatusta ja energiatehokkuutta aktiivisesti.

Vastuutaho:

- ympäristönsuojelupäällikkö

5. Sujuvat ympäristö- ja maa-aineslupapalvelut.

Lupien käsittelyprosessia on kehitetty sujuvammaksi esikäsittelyn avulla. Tämän vaikutusta käsittelyaikoihin tullaan seuraamaan.

Mittari:

- Lupien kesimääräinen käsittelyaika on 12 kuukautta. Lupaprosessin virtaustehokkuuden parantamista jatketaan, jotta päästään 8 kuukauden käsittelyaikaan vuonna 2023.

Vastuutaho:

- ympäristövalvontapäällikkö

6. Sisäilmaprosesseja kehitetään yhteistyössä sopijakuntien kanssa.

Mittari:

- Terveysvalvonnan palveluyksikkö osallistuu kaikkien sopijakuntien sisäilmatyöryhmien työkentelyyn sekä tekee tiivistä yhteistyötä kuntien tilapalveluiden kanssa järjestämällä säännöllisesti yhteistyöpalavereita.

Vastuutaho:

- terveysvalvonnan päällikkö

7. Kunnalliset eläinlääkäripalvelut ovat seudullisesti mahdollisimman yhdenmukaiset.

Mittari:

- yhteisvastaanoton toimintatapoja kehitetään.

Vastuutaho:

- eläinlääkintähuollon päällikkö

8. Ammattimaisen ja laajamittaisen toiminnan eläinsuojeluvalvonta on riskiperusteista ja suunnitelmallista.

Mittari:

- ammattimaisen ja laajamittaisen toiminnan tarkastuksia lisätään.

Vastuutaho:

- eläinlääkintähuollon päällikkö
- valvontaeläinlääkäri

Keskeiset muutokset toiminnassa vuosina 2024–2027

Ympäristökeskuksen kuluva strategiakausi on 2020–2023. Vuoden 2023 aikana laaditaan uusi, sopijakuntien strategioihin perustuva strateginen tavoiteohjelma vuosille 2024–2027 yhdessä sopijakuntien ja ympäristölautakunnan edustajien kanssa.

Hyvinkään kaupungin kanssa on käyty alustavia keskusteluja yhteistyöstä ympäristöterveyden palveluiden eli terveysvalvonnan ja eläinlääkintähuollon palveluiden tuottamisesta, esimerkiksi siten, että Hyvinkään ympäristöterveyden työntekijät siirtyisivät Tuusulan kunnan palvelukseen Keski-Uudenmaan ympäristökeskukseen ja ympäristökeskus möisi palvelut ostopalvelusopimuksella Hyvinkään

kaupungille. Mahdollisuutta selvitellään ja yhteistyö voisi alkaa aikaisintaan vuonna 2024. Muutos pyritään järjestämään siten, ettei Hyvinkään mukaan tulosta aiheudu lisäkustannuksia sopijakunnille.

Toinen suurempi muutos liittyy ympäristöterveyden palveluiden mahdolliseen siirtymiseen hyvinvointialueelle vuoden 2026 alusta. Molemmat muutokset on alustavasti huomioitu vuosien 2024–2027 kehitystä kuvaavissa tunnusluvuissa sekä henkilöstösuunnitelmassa.

Tunnusluvut

1 000 eur

* Varaudutaan tuottamaan Hyvinkään ympäristöterveyden palvelut

** Ympäristöterveyden palvelut siirtyvät mahdollisesti hyvinvointialueiden tuotettaviksi vuoden 2026 alusta

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus

TULOSLASKELMA	TP 2021	TA 2022	TAE 2023	2024*	2025*	2026**	2027**
TOIMINTATUOTOT:							
Myyntituotot	3421	3931	3917	4388	4476	2035	2080
Maksutuotot	661	637	640	728	744	250	250
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	4 082	4 568	4 557	5 116	5 219	2 285	2 330
TOIMINTAKULUT:							
Henkilöstökulut	-3150	-3140	-3227	-3747	-3821	-1466	-1495
Palvelujen ostot	-653	-722	-873	-899	-917	-603	-615
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-35	-70	-80	-82	-84	-40	-40
Muut toimintakulut	-244	-275	-377	-389	-396	-177	-180

TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-4 082	-4 568	-4 557	-5 116	-5 219	-2 285	-2 330
TOIMINTAKATE	0	0	0	0	0	0	0

Tuloarviot ja määrärahat ja sitovat erät (1 000 €)

S* = sitova taso

* Varaudutaan tuottamaan Hyvinkään ympäristöterveyden palvelut

** Ympäristöterveyden palvelut siirtyvät mahdollisesti hyvinvointialueiden tuotettaviksi vuoden 2026 alusta

Selite	TP 2021	TA 2022	TAE 2023	TS 2024*	TS 2025*	TS 2026**	TS 2027**
TOIMINTATUOTOT YHT.	4 082	4 568	4 557	5 116	5 219	2 285	2 330
TOIMINTAKULUT YHT.	-4 082	-4 568	-4 557	-5 116	-5 219	-2 285	-2 330
TOIMINTAKATE S*	0	0	0	0	0	0	0
Määrärahan muutos %		11 %	0 %	11 %	2 %	-128 %	2 %
Määrärahan muutos 1 000 €		486	- 11	559	103	- 2 934	45

Määrärahamuutokset TA 2022 - TA 2023

(miinus = menojen lisäys/tulojen vähennys, plus = menojen vähennys/tulojen lisäys)

Menojen muutokset (1 000 euroa):

Henkilöstökulut	29
Palveluiden ostot	-79
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10
Muut toimintakulut	71
Yhteensä	11

Sopijakuntien maksuosuudet 2023:

Sopijakunta	Euroa/v
Järvenpää	741 216
Kerava	535 419
Mäntsälä	473 112
Nurmijärvi	861 705
Tuusula	934 383
Yhteensä	3 545 834

LIITE 1. KESKI-UUDENMAAN YMPÄRISTÖKESKUKSEN TALOUDEN TUNNUSLUKUJEN KEHITYS VUOSINA 2017–2023

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen tulot koostuvat maksu- ja myyntituloista ja sopijakuntien maksamista yhteistoimintakorvauksista. Maksutuotoiksi luetaan ympäristö- ja terveysvalvonnan palveluista taksan mukaan laskutettavat perusmaksut, tarkastusmaksut, lupa- ja valvontamaksut sekä eläinlääkintähuollon keräämät klinikkamaksut ja eläinlääkäripäivystyspuhelimien tuotot. Myyntituottoja ovat erilaiset esimerkiksi valtiolta saadut avustukset ja valtion läpilaskutuksena maksamat palvelut sekä kuntien erilaisiin palveluihin ja hankkeisiin suoraan maksamat korvamerkityt rahat.

Talousarviota varten tulevien maksu- ja myyntituottojen määrä arvioidaan edellisvuoden tai -vuosien suoritteiden perusteella ja tilinpäätöksessä lasketaan vuoden aikana toteutunut tilanne siten, että kunkin sopijakunnan alueen toimijoiden maksutuotot kohdistetaan ko. kunnalle. Tilinpäätöksen yhteydessä ympäristökeskuksen kate lasketaan nolnaan ja sopijakunnille palautetaan niiden liikaa maksamat yhteistoimintakorvaukset tai peritään liian vähän maksettuja korvauksia seuraavan vuoden toukokuun loppuun mennessä.

S* = sitova taso

1 000 eur	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TAE 2023
TOIMINTATUOTOT YHT.	3 408	3 651	3 861	3 978	4 082	4 568	4 557
Maksu- ja myyntituotot	730	790	693	854	879	876	1012
Yhteistoimintakorvaukset	2 677	2 861	3 168	3 124	3 203	3 692	3 545
TOIMINTAKULUT YHT.	-3 408	-3 651	-3 861	-3 978	-4 082	-4 568	-4 557
TOIMINTAKATE S*	0	0	0	0	0	0	0
Maksu- ja myyntituotot, muutos edellisestä vuodesta		8 %	-14 %	19 %	3 %	0 %	13 %
yhteistoimintakorvaukset, muutos edellisestä vuodesta		6 %	10 %	-1 %	2 %	13 %	-4 %

